

BIULETYN nr 4(8)/2018

www.fundacja.togatus.pl

ROZWIĄZANIE UMOWY O PRACĘ PRZEZ PRACODAWCĘ Z POWODU DLUGOTRWALEJ USPRAWIEDLIWIONEJ NIEOBECNOŚCI PRACOWNIKA

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż w zasadzie w czasie usprawiedliwionej nieobecności pracownika w pracy, pracodawca nie może wypowiedzieć mu umowy o pracę. Jedynym odstępstwem od tej zasady jest sytuacja, gdy upłynął już okres uprawniający do rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia, określony w art. 53 Kodeksu pracy.

Zgodnie z tym przepisem pracodawca może rozwiązać z pracownikiem umowę o pracę bez wypowiedzenia jeżeli niezdolność pracownika do pracy na skutek choroby trwa:

- dłużej niż 3 miesiące - gdy pracownik był zatrudniony u danego pracodawcy krócej niż 6 miesięcy,
- dłużej niż łączny okres pobierania z tego tytułu wynagrodzenia i zasiłku oraz pobierania świadczenia rehabilitacyjnego przez pierwsze 3 miesiące - gdy pracownik był zatrudniony u danego pracodawcy co najmniej 6 miesięcy lub jeżeli niezdolność do pracy została spowodowana wypadkiem przy pracy albo chorobą zawodową.

W tym miejscu wskazać należy, iż w myśl art. 8 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa zasiłek chorobowy przysługuje przez okres trwania niezdolności do pracy z powodu choroby - nie dłużej jednak niż przez 182 dni, a jeżeli niezdolność do pracy została spowodowana gruźlicą lub występuje w trakcie ciąży - nie dłużej niż przez 270 dni.

Ponadto pracodawca może rozwiązać z pracownikiem umowę o pracę bez wypowiedzenia w razie usprawiedliwionej nieobecności pracownika w pracy z innych przyczyn niż wymienione powyżej, trwającej dłużej niż 1 miesiąc. Istotnym przy tym jest, iż rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia nie może nastąpić w razie nieobecności pracownika w pracy z powodu sprawowania opieki nad dzieckiem - w okresie pobierania z tego tytułu zasiłku, a w przypadku odosobnienia pracownika ze względu na chorobę zakaźną - w okresie pobierania z tego tytułu wynagrodzenia i zasiłku.

W tym miejscu podkreślić należy, iż w świetle art. 53 § 3 Kodeksu pracy rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia nie może nastąpić po stawieniu się pracownika do pracy w związku z ustaniem przyczyny nieobecności. Znamiennym przy tym jest, iż rozpoczęcie przez pracownika korzystania z udzielonego mu przez pracodawcę urlopu wypoczynkowego jest

równoznaczne ze stawianiem się do pracy w związku z ustaniem przyczyny nieobecności w rozumieniu art. 53 § 3 KP, chyba że nie było podstaw do udzielenia tego urlopu z powodu przedłużającej się niezdolności do pracy (tak: *wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2000 r. sygn. akt I PKN 565/99*).

Rozwiązanie z pracownikiem umowy bez wypowiedzenia na skutek jego długotrwałej nieobecności stanowi uprawnienie pracodawcy, a nie jego obowiązek. W związku z tym, to pracodawca decyduje czy rozwiązać umowę w trybie art. 53 Kodeksu pracy, czy też nie. Jednakże, jeśli pracodawca zastosuje ten tryb, a pracownik w okresie 6 miesięcy od rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia zgłosi swój powrót do pracy niezwłocznie po ustaniu przyczyny niezdolności do pracy, to pracodawca powinien w miarę możliwości ponownie go zatrudnić.

Monika Bark

OCHRONA WIZERUNKU DZIECKA W SIECI

W dobie wciąż rozwijającej się technologii oraz masowej ilości portali społecznościowych prowadzonych przez przeróżne instytucje pojawia się kwestia, która wymaga szczególnej uwagi: ochrona wizerunku. Zdecydowana większość dzieci stawia swoje pierwsze kroki w sieci, zanim jeszcze nauczy się chodzić. Jak to możliwe? Za sprawą tzw. *digital shadow*. Pojęcie to tłumaczyć możemy jako ślady pozostawione w sieci. Niesamowitym a zarazem niepokojącym jest fakt, że dzieci pojawiają się w sieci zanim w ogóle zrozumieją czym ona jest i do czego służy. Co gorsze, konsekwencje wyborów rodziców/ opiekunów prawnych bądź innych osób w zakresie rozległego relacjonowania dorastania dziecka, mogą pojawić się dopiero w późniejszym okresie życia dziecka. Czy mając tak odpowiedzialne prawo do podejmowania decyzji w imieniu dziecka możemy dowolnie dysponować jego wizerunkiem?

Oczywiście w zakresie publikacji wizerunku dziecka w Internecie bądź jakichkolwiek informacji na jego temat, odpowiedzialność spoczywa na rodzicach lub opiekunach prawnych i na gruncie obowiązujących przepisów mogą to oni nim dysponować. Co jednak jeśli ktoś wykorzystuje wizerunek naszego dziecka bez naszej zgody? Kwestia ochrony wizerunku pojawia się w ustawie z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych, a

konkretnie w art. 81, który wskazuje wprost, że rozpowszechnianie wizerunku wymaga zezwolenia osoby na nim przedstawionej, lub oczywiście w jej imieniu rodziców bądź opiekunów prawnych, jeżeli osobą taką jest osoba niepełnoletnia. Od tej zasady istnieje jednak kilka wyjątków, kiedy nie jest wymagana zgoda na rozpowszechnienie wizerunku: Dotyczy to:

- 1) osoby powszechnie znanej, jeżeli wizerunek wykonano w związku z pełnieniem przez nią funkcji publicznych, w szczególności politycznych, społecznych, zawodowych;
- 2) osoby stanowiącej jedynie szczegół całości takiej jak zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza.

Żeby uznać osobę za „szczęgół” całości uwiecznionej na zdjęciu, należy odnieść się do wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 30 stycznia 2014 r. (sygn. I ACa 1452/13) *„Dla zastosowania art. 81 ust. 2 pkt 2 u.p.a.p.p. rozstrzygające znaczenie ma ustalenie w strukturze przedstawienia relacji między wizerunkiem osoby domagającej się ochrony a pozostałymi elementami jego treści. Co za tym idzie rozpowszechnianie wizerunku nie wymaga zezwolenia, jeśli stanowi on jedynie element akcydentalny lub akcesoryjny przedstawionej całości, tzn. w razie usunięcia wizerunku nie zmienilby się przedmiot i charakter przedstawienia.”*

Coraz częstszą praktyką jest wykorzystywanie zdjęć podopiecznych przez placówki oświatowe takie jak szkoły, przedszkola, a nawet żłobki, do promocji swojej działalności i dotarcia do potencjalnego klienta. Z tego też powodu często na fanpage'ach tych instytucji pojawiają się zdjęcia dzieci uczestniczących w grach i zabawach czy korzystających z zasobów szkół/przedszkoli. Co w sytuacji gdy rodzice chronią swoją i dziecka prywatność i nie chcą rozpowszechniać wizerunku swojego dziecka w sieci? Czy można ich zmusić do wyrażenia zgody na upowszechnienie wizerunku?

Jeżeli placówka chce wykorzystywać wizerunek dzieci na stronie internetowej lub portalach społecznościowych **musi posiadać w tym zakresie zgodę rodziców**. Żadna placówka oświatowa nie ma prawa odmówić zapisu dziecka do placówki bądź realizacji świadczeń dla dzieci, których rodzice nie wyrazili zgody na publikację wizerunku swojego dziecka. Nie ma żadnego instrumentu prawnego, który zmusiłby rodziców do złożenia takiego oświadczenia woli, a zapisy w umowie uzależniające zapis dziecka do placówki od wyrażenia zgody na publikację wizerunku uznać należy zgodnie z art. 385¹§1 kodeksu cywilnego za klauzulę niedozwoloną, co oznacza że nie będzie ona w żaden sposób wiążąca. Stosowane wyżej praktyki można zgłosić do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, czy też nawet

Rzecznika Praw Dziecka. Należy pamiętać jednak o wyjątku wskazanym powyżej, kiedy dziecko stanowi jedynie szczegół całości takiej jak zgromadzenie, krajobraz czy publiczna impreza. Nie należy jednak traktować tej wykładni rozszerzająco. Przykładem zdjęć, które nie będą wymagały zgody są np. zdjęcia wykonane podczas uroczystości szkolnych czy też wycieczek, na których jest większa grupa osób, a żadna z nich nie wysuwa się na główny plan, tj. stanowi szczegół zdjęcia. Pamiętać należy, że nawet przy spełnieniu powyższych przesłanek zdjęcie nie może w żaden sposób naruszać naszych dóbr osobistych.

Jakie uprawnienia ma rodzic lub opiekun, który nie wyraził zgodę na publikację wizerunku swojego dziecka lub podopiecznego, a mimo to placówka wykorzystuje jego wizerunek? Taka osoba może **żądać zaniechania takiego działania**, a w razie dokonanego naruszenia, usunięcia jego skutków a także złożenia oświadczenia w treści i formie odpowiadającej naruszeniu. Jeżeli zatem zdjęcie zostało umieszczone na stronie internetowej to takie oświadczenie również powinno się na niej znaleźć. Jeżeli naruszenie było zawinione sąd może przyznać odpowiednią sumę pieniężną tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę lub na nasz wniosek zobowiązać sprawcę, aby uiścił odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez nas cel społeczny.

Pamiętać należy, że w związku z tym, że na gruncie obowiązujących przepisów wizerunek jest traktowany jako dane osobowe, podlega on również pod ochronę danych osobowych, którą zapewnia ogólne rozporządzenie o ochronie danych osobowych (RODO). Poza ochroną prawną przewidzianą w ustawie prawo autorskie możemy również skorzystać z uprawnień jakie daje nam ww. rozporządzenie. Zaliczymy do nich możliwość wniesienia sprzeciwu co do przetwarzania naszych danych czy też wniesienia skargi do organu nadzorczego jakim jest Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych, jeżeli uznamy że przetwarzanie naszych danych osobowych bądź danych dziecka, narusza przepisy RODO. Naruszenie tych reguł przetwarzania może być bowiem podstawą do nałożenia kar administracyjnych, przewidzianych rozporządzeniem.

Przy publikacji wizerunku swojego dziecka, nieważne czy robimy to sami, czy decyzję w tym zakresie za nas próbują podjąć ktoś inny, pamiętać należy jak wiele niebezpieczeństw kryje się w sieci. Czy na pewno mamy kontrolę nad tym, kto ogląda zdjęcia naszych pociech? Prędzej czy później będziemy musieli się zmierzyć z tym jakie wartości należy przekazać potomkom i to od nas zależy, czy prześlemy im doniosłe w dzisiejszych czasach znaczenie ochrony prywatności, czy też nie. Przed każdym kliknięciem przycisku „opublikuj” bądź „udostępnij” należy zastanowić się nad tym, czy na pewno warto? Pamiętać przecież należy, że co raz zostanie wrzucone do sieci już nigdy z niej nie wróci.

Mateusz Brocki

ZASIŁEK STAŁY DLA OSOBY CAŁKOWICIE NIEZDOLNEJ DO PRACY W ZWIĄZKU Z JEJ NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ

Zasiłek stały jest formą pieniężnego świadczenia z pomocy społecznej, przysługującego na podstawie art. 37 ustawy o pomocy społecznej. Zgodnie z treścią wskazanego przepisu, zasiłek stały przysługuje:

1. Pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej,
2. Pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Zgodnie z przepisami z zakresu ubezpieczeń społecznych, całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy. Całkowicie niezdolne do pracy są również osoby niezdolne do samodzielnej egzystencji, a więc takie, które nie są w stanie zaspokajać podstawowych potrzeb życiowych bez pomocy innych osób. Ponadto całkowita niezdolność do pracy spowodowana niepełnosprawnością dotyczy osób zaliczanych do pierwszej i drugiej grupy inwalidzkiej oraz osób o znacznym i umiarkowanym stopniu niepełnosprawności.

Stąd też, aby uzyskać wskazane wyżej świadczenie pomocy społecznej, należy co najmniej posiadać znaczny lub umiarkowany stopień niepełnosprawności. Powszechną jednak praktyką jest zaliczanie przez odpowiednio umocowane w zakresie przyznawania stopnia niepełnosprawności organy Państwa (np. Powiatowe Zespoły do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności) stopnia niepełnosprawności na pewien okres czasu. Również możliwa jest sytuacja, wskutek której w toku postępowania mającego na celu zaliczenie danej osoby do stopnia niepełnosprawności, osobie tej zostanie przyznany lekki stopień niepełnosprawności, który zgodnie z powszechnie obowiązującymi przepisami w tym zakresie, dyskwalifikuje tę osobę do uzyskania pomocy społecznej w postaci zasiłku stałego. Należy w tym miejscu zauważyć, że zgodnie z art. 106 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej, świadczenia pieniężne z pomocy społecznej przyznaje się i wypłaca za okres miesiąca kalendarzowego, począwszy od miesiąca, w którym został złożony wniosek wraz z wymaganą dokumentacją. Problem w

rozpatrywanej sytuacji powstaje w momencie, w której osoba z ustalonym lekkim stopniu niepełnosprawności, w przypadku woli kontynuacji uzyskiwania zasiłku, wykorzystuje swoje uprawnienie w zakresie możliwości złożenia odwołania od decyzji Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności do Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, a w przypadku utrzymania w mocy decyzji organu I instancji, korzysta z odwołania do właściwego miejscowo Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych. Prawidłowe orzeczenie Sądu uchylające decyzje organów obu instancji, powodujące przyznanie co najmniej umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, ustala również czasokres na jaki wskazany stopień niepełnosprawności jest przyznany, a jego początkiem jest data wydania decyzji przez organ I instancji. Tym niemniej uprawnionemu do tego świadczenia nie przysługuje prawo do złożenia wniosku o jego przyznania do momentu uprawomocnienia się orzeczenia Sądu, bowiem uprawniony nie spełnia ustawowych przesłanek jego uzyskania (brak aktualnego orzeczenia o stopniu niepełnosprawności).

Istotnym jest jednak, że takie postępowanie, najpierw administracyjne, a następnie sądowe, może trwać nawet do kilku lat. Mając również na względzie cytowaną wyżej normę przepisu z art. 106 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej, na czas procedowania w przedmiocie ustalenia stopnia niepełnosprawności, stronie nie przysługuje zasiłek stały, bowiem nie jest ona w stanie wykazać stopnia niepełnosprawności, determinującego przyznanie tej właśnie formy pomocy społecznej. W tym czasie osobie uprawnionej przysługuje, zamiast zasiłku stałego, zasiłek okresowy, którego wysokość jest znacznie niższa, niż tego pierwszego. Utarta w tym zakresie wykładnia przepisów Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej stanowi, że stronie, która przedłożyła wymagane orzeczenie o niepełnosprawności (przyznane stosownym orzeczeniem Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych), przysługuje jedynie zasiłek od dnia złożenia wniosku, bez konieczności wyrównania należnej sumy, którą uprawniony uzyskiwałby, gdyby nie był zmuszony czekać na procedowanie w tym przedmiocie przez odpowiednie Organy Państwa. Reguła wynikająca z tego przepisu doznaje jednak wyjątku w przypadkach kontynuacji świadczeń z pomocy społecznej, w stosunku do których prawo do ich dalszego otrzymywania uzależnione jest od przedłożenia orzeczenia o niepełnosprawności, wydawanego przez inny organ. Sytuacja taka ma właśnie miejsce przy ocenie prawa do zasiłku stałego (tak: Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gdańsku z dnia 06 marca 2014 r., III SA/Gd 9/14). Istotnym jest zauważyć, że z ugruntowanego w tym zakresie orzecznictwa sądownoadministracyjnego jednoznacznie wynika, że opóźnienie w prawidłowym określeniu stopnia niepełnosprawności, spowodowane przez organy orzekające, nie może ujemnie wpływać na prawa strony, która w ustawowym okresie poddała się badaniu kontrolnemu i w

konsekwencji została uznana za spełniającą warunki ustawowe. W orzeczeniu z dnia 11 kwietnia 2006 roku (sygn. akt I OSK 743/05, ONSAiWSA 2006/6/177) Naczelny Sąd Administracyjny (na gruncie poprzednio obowiązującej ustawy o pomocy społecznej z 1990 r.) stwierdził, że "w sprawie o kontynuację zasiłku stałego, o jakim mowa w art. 27 ust. 1 ustawy z dnia 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 1998 r. Nr 64, poz. 414 ze zm.), w której kolejne orzeczenie o niepełnosprawności zostało przez uprawnione organy wydane z opóźnieniem wskutek okoliczności, za które strona nie ponosi odpowiedzialności, nie ma zastosowania przepis art. 43 ust. 6 ustawy o pomocy społecznej w zakresie, w jakim określa on początek przyznania i wypłacania zasiłku, uzależniając go od daty złożenia wniosku". Zaznaczyć należy, że co prawda przedstawiony pogląd został wyrażony na podstawie uprzednio obowiązującej ustawy o pomocy społecznej z 1990 r., to jednak z uwagi na tożsamość treści art. 43 ust. 6 ustawy z 1990 r. z art. 106 ust. 3 aktualnie obowiązującej ustawy o pomocy społecznej z 2004 r., należy uznać go za aktualny. Trafność i zasadność tego poglądu znajduje potwierdzenie w licznych orzeczeniach sądów administracyjnych wydanych na gruncie obecnie obowiązującej ustawy o pomocy społecznej z 2004 r. (zob. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Rzeszowie z dnia 31 stycznia 2008 r., sygn. akt II SA/Rz 713/07, LEX nr 372640; wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Bydgoszczy z dnia 22 października 2008 r., sygn. akt II SA/Bd 613/08, LEX nr 504797; wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Lublinie z dnia 30 września 2010 r., sygn. akt II SA/Lu 336/10, LEX nr 753783; wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach z dnia 7 grudnia 2010 r., sygn. akt IV SA/Gl 285/10, LEX nr 758350)

W świetle powyższych ustaleń oczywistym być musi, że uprawniony do zasiłku stałego – w kontekście przyjęcia kontynuacji tej formy pomocy – nie może ponosić winy za błędne orzeczenia zespołów ds. orzekania o niepełnosprawności, co do kwalifikacji jego stopnia niepełnosprawności, a w konsekwencji za upływ czasu, w którym w sposób uprawniony dochodzi swoich praw.

Stanowisko to koresponduje także z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 października 2007 r. (sygn. akt P 28/07, OTK A 9/07/106), którym Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 24 ust. 2 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych w zakresie, w jakim stanowi, że w wypadku wniosku o przyznanie zasiłku pielęgnacyjnego osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 lat, legitymującej się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności uzyskanym w wyniku rozpoznania przez Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności jej odwołania od orzeczenia Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, prawo do świadczeń rodzinnych ustala się, począwszy od

miesiąca, w którym wpłynął wniosek, jest niezgodny z art. 2 w zw. z art. 69 Konstytucji RP („Osobom niepełnosprawnym władze publiczne udzielają, zgodnie z ustawą, pomocy w zabezpieczeniu egzystencji, przysposobieniu do pracy oraz komunikacji społecznej.”). Trzeba zauważyć, że na gruncie przepisów ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz ustawy z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2006 r., Nr 139, poz. 992 ze zm.) obowiązują podobne jak na gruncie ustawy o pomocy społecznej zasady przyznawania świadczeń związanych z niepełnosprawnością (art. 16 i art. 24 ust. 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz odpowiednio art. 37 i art. 106 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej), albowiem jednym z warunków ich uzyskania jest ustalenie niepełnosprawności przez odpowiedni organ w odrębnym postępowaniu. W uzasadnieniu powołanego wyroku Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że niedopuszczalne jest, by ryzyko nieprawidłowego działania administracyjnego (w postaci nieterminowości, wadliwego, bo błędnego dokonania oceny niepełnosprawności) było przerzucone na osobę ubiegającą się o zasiłek. Idąc dalej, z cytowanego wyżej przepisu art. 69 Konstytucji RP, wprost wynika, że władza publiczna ma obowiązek zapewnienia osobom niepełnosprawnym stosownej egzystencji i temu obowiązkowi odpowiada prawo takich osób do uzyskania stosownych świadczeń z opieki społecznej. Zasiłek stały jest świadczeniem okresowym (miesięcznym), a jego konstytucyjnym celem jest zapewnienie osobie niepełnosprawnej bieżącej egzystencji. Celu tego w zakresie początkowego terminu przyznania i wypłacania zasiłku stałego, nie spełnia art. 106 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej w sytuacji przedłużającego się postępowania w sprawie o ustalenie stopnia niepełnosprawności, gdy poprzednie orzeczenie utraciło ważność.

Trybunał Konstytucyjny w powołanym wyroku podkreślił to również na tle art. 24 ust. 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych, stwierdzając, że powołanego przepisu nie można oceniać w oderwaniu od całości regulacji dotyczącej przyznania zasiłku pielęgnacyjnego (stałego), zamieszczonej w dwóch różnych ustawach, a która – łącznie w dwóch różnych postępowaniach – ma prowadzić do uzyskania decyzji przyznającej zasiłek pielęgnacyjny (stały), zatem z punktu widzenia celu wykreowanego przez ustawodawcę mechanizmu, tj. uzyskania zasiłku pielęgnacyjnego (stałego), istniejąca regulacja jest niespójna, nielogiczna w zakresie: data lub okres powstania znacznej lub umiarkowanej niepełnosprawności, a data przyznania zasiłku pielęgnacyjnego (stałego)".

Brzmienie art. 24 ust. 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych w zakresie początkowej daty przyznania świadczeń rodzinnych jest zbieżne z treścią art. 106 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej z 2004 r., a ponadto zbieżne są konstytucyjne cele tych świadczeń. Z tych względów uznać należy, że osobie uprawnionej w istocie przysługuje wyrównanie należnego jej zasiłku

stałego za okres, w którym osoba ta zasiłek pobierać powinna, a nie pobierała go wskutek wadliwości i nieterminowości odpowiednich organów Państwa.

Lidia Makarewicz

MAJĄTEK WSPÓLNY A MAJĄTEK ODREBNY MAŁŻONKÓW

Wspólność majątkowa (in. wspólność ustawowa, majątek wspólny) obejmująca przedmioty majątkowe nabyte w czasie jej trwania przez oboje małżonków lub przez jednego z nich, zgodnie z Kodeksem rodzinnym i opiekuńczym, powstaje między małżonkami z mocy ustawy z chwilą zawarcia małżeństwa, chyba że przed zawarciem małżeństwa przyszli małżonkowie zawrą w formie aktu notarialnego umowę majątkową polegającą na ustanowieniu rozdzielności majątkowej.

Do majątku wspólnego małżonków w szczególności zaliczyć należy:

- pobrane wynagrodzenie za pracę każdego z małżonków (przy czym za „wynagrodzenie” należy rozumieć także świadczenia, które w rodzinie spełniają taką samą funkcję ekonomiczną, emerytura, renta inwalidzka, renta odszkodowawcza przyznana na podstawie art. 444 § 2 k.c oraz stypendium i zasiłek dla bezrobotnych)¹,
- dochody z innej działalności zarobkowej każdego z małżonków,
- dochody z majątku wspólnego małżonków,
- dochody z majątku osobistego każdego z małżonków;
- środki zgromadzone na rachunku otwartego lub pracowniczego funduszu emerytalnego każdego z małżonków;
- kwoty składek zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tj. subkonta prowadzonego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w ramach konta ubezpieczonego, na którym ewidencjonowane są informacje o zwaloryzowanej wysokości wpłaconych składek, o których mowa w art. 22 ust. 3 pkt 1 lit. b i pkt 2 s.u.s., wraz z wyegzekwowanymi od tych składek odsetkami za zwłokę i opłatą prolongacyjną, o których mowa w art. 23 ust. 2 s.u.s., oraz kwotę środków odpowiadających wartości umorzonych przez otwarty fundusz emerytalny jednostek rozrachunkowych po poinformowaniu przez Zakład otwartego funduszu emerytalnego

o obowiązku przekazania środków zgromadzonych na rachunku członka otwartego funduszu emerytalnego na fundusz emerytalny FUS, o którym mowa w art. 55 ust. 1 pkt 1 s.u.s., w związku z ukończeniem przez ubezpieczonego wieku niższego o 10 lat od wieku emerytalnego, o którym mowa w art. 24 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych).

Odnosnie zaś majątku osobistego, to jest to majątek należący wyłącznie do jednego małżonka i nie wchodzący w zakres majątku wspólnego. Należą do niego przedmioty majątkowe nieobjęte wspólnością ustawową, które zostały określone przez ustawodawcę w art. 33 k.r.o., tj.:

- przedmioty majątkowe nabyte przed powstaniem wspólności ustawowej;
- przedmioty majątkowe nabyte przez dziedziczenie, zapis lub darowiznę, chyba że spadkodawca lub darczyńca zastrzegą inaczej;
- prawa majątkowe wynikające ze wspólności łącznej podlegającej odrębnym przepisom;
- przedmioty majątkowe służące wyłącznie do zaspokajania osobistych potrzeb jednego z małżonków;
- prawa niezbywalne, które mogą przysługiwać tylko jednej osobie;
- przedmioty uzyskane z tytułu odszkodowania za uszkodzenie ciała lub wywołanie rozstroju zdrowia albo z tytułu zadośćuczynienia za doznaną krzywdę (nie dotyczy to jednak renty należnej poszkodowanemu małżonkowi z powodu całkowitej lub częściowej utraty zdolności do pracy zarobkowej albo z powodu zwiększenia się jego potrzeb lub zmniejszenia widoków powodzenia na przyszłość);
- wierzytelności z tytułu wynagrodzenia za pracę lub z tytułu innej działalności zarobkowej jednego z małżonków;
- przedmioty majątkowe uzyskane z tytułu nagrody za osobiste osiągnięcia jednego z małżonków;
- prawa autorskie i prawa pokrewne, prawa własności przemysłowej oraz inne prawa twórcy;
- przedmioty majątkowe nabyte w zamian za składniki majątku osobistego, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej.

¹ tak: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 1975 r., sygn. akt III CRN 3/75, LEX/EI; (J. Pietrzykowski [w:] *Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Komentarz*, red. K. Pietrzykowski, Warszawa 2003, s. 326 i n.; M. Sychowicz [w:] *Kodeks rodzinny i opiekuńczy*.

Komentarz, red. K. Piasecki, Warszawa 2009, s. 181; zob. także M. Nazar [w:] *System Prawa Prywatnego*, t. 11, *Prawo rodzinne i opiekuńcze*, red. T. Smoczyński, Warszawa 2009, s. 269.

PUNKTY NIEODPŁATNEJ POMOCY PRAWNEJ

Województwo Dolnośląskie – powiaty: Wrocławski, Wołowski, Ząbkowicki.

Województwo Lubelskie – powiat Zamojski.

Województwo Łódzkie – powiaty: miasto Łódź, miasto Piotrków Trybunalski, Skierniewicki.

Województwo Mazowieckie – powiaty: Sierpecki, Płoński, Żyrardowski, Garwoliński, miasto Siedlce, Siedlecki, Żuromiński, Ostrowski, Szydłowiecki, Ostrołęcki.

Województwo Opolskie – powiaty: Głubczycki, Krapkowicki, Strzelecki.

Województwo Podkarpackie – powiat Bieszczadzki.

Województwo Podlaskie – powiaty: Augustowski, Sejneński.

Województwo Śląskie – powiaty: Zawierciański, miasto Jastrzębie Zdrój.

Województwo Świętokrzyskie – powiaty: Jędrzejowski, Ostrowiecki, Staszowski.

Województwo Warmińsko-Mazurskie – powiaty: Bartoszycki, Giżycki, Nidzicki, Olecki, Węgorzewski, miasto Olsztyn.

Województwo Wielkopolskie – powiaty: Pilski, Kościański, Czarnkowsko-Trzcianecki.

Województwo Zachodniopomorskie – powiaty: Choszczeński, Wałecki, Drawski, Świdwiński, Łobeski, Kamieński.

Adresy punktów, w których świadczona jest nieodpłatna pomoc prawna

znajdą Państwo na stronie Fundacji Togatus PRO BONO www.fundacja.togatus.pl

Zadanie „Prowadzenie punktu nieodpłatnej pomocy prawnej” finansowane przez Powiat

Wydawca: Fundacja Togatus PRO BONO, ul. Warmińska 7/1, 10-544 Olsztyn